ULUSLARARASI İLETİŞİM VE SANAT DERGİSİ
INTERNATIONAL JOURNAL OF COMMUNICATION AND ART

Yıl/Year:3, Sayı/Issue: 5, Nisan/April, 2022, s. 71-87

Yayın Geliş Tarihi / Article Arrival Date
Yayın Geliş Tarihi:**08-12-2021**

Yayımlanma Tarihi / The Publication Date
Yayınlanma Tarihi:**30-04-2022**

ISSN: 2757-6000

Mine Demirkan

Akdeniz Üniversitesi
mdemirkan00@hotmail.com , ORCID: 0000-0001-9768-9921

Dr. Öğr. Üyesi Zülbiye Sevgili Polat

Akdeniz Üniversitesi
zulbiye@akdeniz.edu.tr , ORCID: 0000-0001-9768-9921

GRAYSON PERRY'İN WALTHAMSTOW TAPESTRY DOKUMASININ İNCELENMESİ

Öz

İnsanın, korunma ve örtünme gereksiminden doğan dokumacılık, insanoğlunun yerleşik hayata geçişiyle birlikte dünyanın ilk el sanatına dönüştüğü düşünülmektedir. Dokuma sanatı, zaman içinde farklı teknikler kullanılarak her dönem kendisini yenilemiştir. Bu tekniklerden birinin adı olan "tapestry" terimi zamanla "dokuma resim, duvar halısı, resimli dokuma sanatı ve goblen" olarak da literatürde kullanılmıştır.

Tapestry tekniğinde yapılan dokumalar, dokundukları döneme ait farklı desen, renk, materyal ve konu bazında oldukça çeşitlilik göstermektedirler. 13. ve 14. yüzyıllar arası Gotik sanatın izlerini taşırken, 14. ve 16. yüzyıllar arası yapılan tapestryler Rönesans sanatı kapsamında ele alınmış o dönemde yapılan resimlerin birer prototip özelliğini taşımışlardır. 17. yüzyıl Avrupa'sında, sadece kralların ve asillerin duvarlarını süsleyerek, gücün ve zenginliğin sembollü haline gelmiştir. 19.yüzyılda Endüstri Devrimiyle bir hayli zor ve yüksek maliyetli olan tapestry dokumalara ilgi azalmıştır. Bu durum, William Morris'in kuruculuğunu yaptığı Arts & Crafts (Sanat ve Zanaat) hareketi ile biraz canlanmıştır. 1919'da "Bauhaus Okulu"nun açılmasıyla birlikte sanat ve zanaat birlikteliği önemsenmiş, atölyelerin yeniden açılmasına destek olunmuştur.

Bugün ise günümüz sanatçıları tarafından farklı malzemeler ve teknikler kullanılarak, feminizm, küreselleşme, çevre, teknoloji, kimlik ve sınıf gibi kavramları yorumlayarak devam etmektedir. Grayson Perry ise bu dokumalar içerisinde günümüz tapestry sanatının en farklı ve ikonik isimlerinden biri olarak nitelendirilmektedir. Bu çalışmada Avrupa tapestry sanatının günümüze olan tarihsel yolculuğu ve günümüz çağdaş sanatçılarından Grayson Perry'nin toplumsal sorunları ve kimlik kavramını ele aldığı "Walthamstow Tapestry" adlı eseri incelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tapestry, Resimli Dokuma Sanatı, Grayson Perry,Walthamstow Tapestry

REVİEW OF GRAYSON PERRY'S WALTHAMSTOW TAPESTRY WEAVİNG

Abstract

Weaving has arisen from human's need to protect and cover and became the first handicraft of the world with human beings' transition to settled life. The art of weaving has renewed itself in each period by using different techniques over time. The term "tapestry", which is the name of one of these techniques, has also been used in the literature as "woven painting, tapestry, illustrated weaving art and gobelin/goblen".

Weavings made in tapestry technique varied on the basis of different pattern, color, material, and subject in the period they were woven. Tapestries made between 13. and 14.centuries carried the Gothic art's traces, while the ones made between 14. and 16. centuries were taken into the subject as a prototype of the paintings made at that time. It only adorned the walls of kings and nobles and became the symbol of power. Tapestry weaving became difficult and costlyand the interest in tapestry weaving decreased in 19. century with the Industrial Revolution. The Arts& Crafts movement, which was founded by William Morris, helped to increase the interest. With the opening of the "Bauhaus School" in 1919, art and crafts unity were valued, and opening new workshops were encouraged.

Today, the tapestry progresses by modern artists using new materials and techniques and interpreting notions such as feminism, globalization, environment, technology, identity, and class. Grayson Perry is stated as one of the most diverse and iconic names of tapestry art. The aim of the study is to examine the historical journey of European tapestry until today and how Grayson Perry, one of the modern artists, approaches social problems, the concept of identity in his work "Walthamstow Tapestry."

Keywords: Tapestry, Tapestry Art, Grayson Perry, Walthamstow Tapestry

GİRİŞ

Dokuma sanatı, Adem ve Havva ile başlamış insanoğlunun kültür tarihiyle birlikte gelişimini sürdürmüş bugünkü durumuna kapsamlı ve uzun bir süreçten geçerek gelmiştir. Başlangıçta ihtiyaçtan doğan dokuma, zamanla değişik kültürlerin paylaştığı, farklı malzemeler kullanılsadaaynı özelliklere ve tekniğe sahip sanat dallarından biridir. İlk olarak Ortaçağ döneminin önemli bir mimari parçası olan tapestry dokumaları ortaya çıkışından birkaç yüz yıl sonra sanatsal bir obje olma özelliği almıştır.

"Genel anlamda "goblen" resimli duvar dokumalarına verilen addır. İngilizce ve Fransızca' da (*İng. Gobelin, Fr. Gobelline)* anlamına gelen gobelin günümüzde duvar halısını tanımlayan "tapestry" ile de eş anlama gelmektedir. Tapestry sözcüğü Grekçe "tapi" Latince "tapesium" 'dan gelen ve çeşitli teknikleri içeren bir anlamı ifade eder" (Zaimoğlu, 2011: 144). Resimli duvar halısı, 1603 yılında Fransa'da Gobelin ailesine ait bir atölyede dokunmaya başlaması ile tapestry dokumaları "Goblen" adıyla da anılmaya başlamıştır(Sözen ve Tanyeli, 2010: 117).

Tapestry, devamsız atkıların oluşturduğu atkı yüzlü düz dokuma olup, belirgin bir dokumayı nitelemesine rağmen, tapestry dokumacılığı terimi başlangıcından günümüze farklı şekillerde tanımlanmıştır (Özay, 2001: 3). Tapestry kelimesi, geniş anlamda, "mobilya ve duvar kaplamakta ya da giysilerde kullanılan, örülmüş ya da işlenmiş her türlü ağır kumaş", dar anlamda ise "duvara asılan ya da döşemelik olarak ağır el dokuması" olarak tanımlanmıştır. 18. ve 19. yüzyıldan bu yana daha çok ikinci anlamıyla kullanılmıştır(Ana Britannica, 1987: 552).

"Grayson Perry'in Walthamstow Tapestry eserinin incelenmesi" başlıklı çalışma, iki bölümde ele alınmıştır. Birinci bölümde: Avrupa duvar halı sanatının günümüze kadar tarihsel süreçte geçirdiği aşamalardan bahsedilmiştir. İkinci bölümde ise çağdaş sanatçı Garry Perry'in hayatı ve "Walthamstow Tapestry" adlı eseri analiz edilmiştir. Bu çalışmada, Avrupa tapestry sanatının geçirdiği aşamalar ve 21. yüzyıl sanatçısı Garry Perry tapestry sanatını ele alış biçiminin incelenmesi amaçlanmıştır.

1. Avrupa Resim Sanatının Tarihsel Gelişim Süreci

Tapestry dokuma sanatı, Mısır, Çin gibi birçok medeniyette oldukça eski bir el sanatı olmasına karşın, Avrupa' da 14. yüzyıl başlarına kadar sadece kapalı manastır imalathanelerinde varlığını sürdürmüş, Ortaçağ Avrupası'nın karışık sosyo ekonomik durumundan dolayı endüstriyel bir gelişim gösterememiştir. Tapestry üretimi 1350'li yıllardan başlayarak özellikle kuzey Avrupa başta olmak üzere Avrupa'nın birçok bölgesinde çok hızlı gelişim göstermiş, dokuma merkezleri kurulmuş ve üretildikleri merkez isimleri ile anılmıştır (Bkz. Görsel 1)(Özay, 2001: 7-19).

Görsel 1. Avrupa Tapestry Dokuma Merkezleri ve Dağılımı(Özay, 2001: 117).

Oldukça pahalı ve yüksek maliyetli olan büyük ebatlardaki bu resimli duvar halıları, kiliselerin ve şatoların kasvetli, soğuk taş duvarlarının ısı yalıtımını sağlamak için kullanılmış olsa da asıl bu dokumalar Aristokrasinin ve burjuva sınıfının soyluluk ünvanı ve sınıf ayrımını belirleyen statü ve saygınlık sembolleri olmuştur. Av sahneleri (Bkz. Görsel 2), manzara ve kır tasvirleri, İncil'den sahneler gibi birçok temanın dokunduğu tapestryler zengin renkli ve güçlü desen kompozisyonları ile soğuk ve monoton Avrupa mimarisinin dekoratif bir öğesi olarak kullanılmıştır(Arslan, 2012: 47).

Görsel 2. 16. yüzyılın sonlarına ait av sahneli duvar halısı, (https://stringfixer.com)

16. yüzyılda tapestry sanatına mekân ve hacim perspektifinin girmesiyle iki boyutluluktan üç boyutlu görünüme ulaşmıştır. 1516-1530 yılları arasında desenleri ünlü İtalyan ressam ve mimar Rafael (Raffaello Sanzio da Urbino) tarafından çizilen "Act of Apostles (Havarilerin İnişi)" adlı eser çok iyi dokunarak İtalyan Rönesansı'nın gelişimi simgeleyen tapestrylerin en tanınanlarından biri olma özelliğine sahiptir (Özay, 2001: 20).

17. yüzyılda Fransa' da halı dokumacılığı önemli bir ilerleme göstermiş ve Avrupa tapestry dokumacılığının merkezi olmuştur. 17. yüzyılda Fransız tapestry sektörünün ulaştığı bu başarı, Fransız Kralı 4. Henry'nın (1553-1610) ileri görüşü sayesinde olmuştur. İmparator 4. Henry ülke ekonomisini planlamasında lüks üretime ve halıcılık sektörüne ağırlık vermiştir. 1598 yılında dinsel baskılar yüzünden yurtdışına çıkan Flaman dokumacılara Paris'e göç etmede kolaylıklar tanımıştır. 1610 yılında Pierre Dupont isimli bir Fransız, Louvre'da halı imali için onay alarak atölye çalışmalarına başlamıştır. Böylece Flanders bölgesindeki halı sektörü Fransa'ya taşınmıştır(Kalender, 1997: 48, Arabalı Koşar, 2007: 112-116, https://tr.wikipedia.org).

1662-1663 yıllarında 14. Louis (1638- 1715), Ticaret Bakanı J. Paptite Colbert' in (1619-1683) tavsiyesi ile dönemin tüm atölyelerini ve en ünlü dokuma sanatçılarını ressam Charles de Brun'un yönetiminde "Gobelins Fabrikası"(Bkz. Görsel 3) çatısı altında bir araya getirmiştir (Özay, 2001: 20). Fabrika kısa sürede büyük başarılar elde etmiş ve bu başarılardan dolayı tapestry dokumaları goblen olarak da adlandırılmaya başlanmıştır ve fabrikanın üretimi günümüze kadar da devam etmektedir(Arslan, 2012: 47).

Görsel 3. Goblen Halı Fabrikası (https://www.unjourdeplusaparis.com)

19. yüzyılda İngiltere'de başlayıp Avrupa'ya yayılan Endüstri Devrimi ile makineleşme yaygınlaşmıştır. Nüfusun çoğalması ve artan ihtiyaçların hızlı bir şekilde karşılanmasının ancak "seri üretimle" olur düşüncesi önem kazanmıştır. Jakarlı makinelerin dokuma sanayisinde yerini alması ve modern sanatın etkisiyle iç mimaride büyük ebattaki aynalar ve duvar kâğıtlarının kullanılmaya başlanması, el emeğine bağlı olmasından dolayı zahmetli olduğu kadar da maliyetli olan tapestry dokumalarının üretimine gölge düşmüştür.

William Morris ve arkadaşlarının öncülüğünü yaptığı, Arts & Craft (Bkz. Görsel 4) hareketi özellikle İngiltere ve İskandinavya'da(Bkz. Görsel 5) tapestry dokumacılığını canlandırmıştır. Morris, 1881 yılında İngiltere'de kurduğu Merton Abbey Atölyesinde tapestry üretimi yapmaya başlamıştır. Bu atölyedeki çalışmalar diğer atölyelere örnek olmuştur ve tapestry dokumacılığının biraz hareketlenmesini sağlamıştır. Morris tapestrylerinde illuyonistlik efektlerin yerine, sade renkleri kullanarak bir stil oluşturmuştur(Özay, 2001: 23-24).

Görsel 4. Walter Crane, Arts And Crafts Sergi Derneği Bilet Detayı, (https://www.arkitektuel.com)

Görsel 5. The Forest (Orman) Tapestry , W. Morris- J. H. Dearle- P.Webb, 1887, (https://tapestry-art.com)

1919-1933 yılları arasında Almanya'da mimar Walter Gropius(Bkz. Görsel 6) tarafından kurulan Bauhaus tasarım okulu, tekstil sanatının yeni anlam kazanmasına öncülük etmiştir. Bauhaus'u diğer okullardan ayıran en büyük özelliği, sanatsal çalışmalarda makinelerden faydalanılması ve endüstriyel üretim koşullarını uygun bir

sanat eğitimi verilmesidir. Ressam Paul Klee'nin etkisiyle Bauhaus atölyelerinde tapestry dokunmaya başlamıştır(Özay, 2001: 26).

Görsel 6. Dessau'da Bauhaus Ustalarının Grup Fotoğrafı (1926): Soldan sağa: Josef Albers, HinnerkScheper, Georg Muche, László Moholy-Nagy, Herbert Bayer, Joost Schmidt, Walter Gropius, Marcel Breuer, Wassily Kandinsky, Paul Klee, Lyonel Feininger, Gunta Stölzl ve Oskar Schlemmer, (https://www.goethe.de)

21. yüzyıl'da dokuma sanatı başlı başına bir alan olmasıyla birlikte, eserlerde çoklu disiplinlerede rastlamak olasıdır. Sürekliliği ve çeşitliliği ile dokuma sanatı dünyada ve günümüzde en bilinen sanatlardan biridir. Ayrıca, çağdaş eserler geçmiş ve geleceği bir arada tutan, yeni ihtimaller ve ifade biçimleri ortaya koyan disiplinler arası bir alana dönüşmüştür. Günümüzde, farklı disiplinlerden gelen pek çok sanatçı dokuma malzeme ve tekniklerini kullanılarak farklı eserler üretmeye başlamışlardır. İngiliz seramik sanatçısı Grayson Perry'de bu sanatçılardan biridir. Geleneksel tapestry sanatını kullanarak günümüz sorunlarını ele almaktadır.

2. *Grayson Perry: Sen Kimsin? (Grayson Perry: Who Are You?)*

Sanatçı, hangi dönemde yaşamış olursa olsun, eserlerinde içsel oluşumları ile içinde bulunduğu toplumun sosyal yapısı hakkında bilgi vermesinin yanı sıra oluşturduğu nesnenin sanatsalı hakkında da bilgi verir.

Grayson Perry, 21. yüzyıl sanatçıları içinde toplumda yaşananlardan etkilenmiş ve bunu içselleştirerek eserlerinde, geleneksel sanatları kullanarak, milliyetçilik, aile, din, cinsiyet gibi kavramları sorgulamaktadır. Bu sorgulayışta, kendisinin de ifade ettiği gibi içinde büyüdüğü sosyal sınıfın, ailenin ve tanıklıkların izini görmek mümkündür.

Perry, 1960'da İngiltere Essex' de doğmuştur ve çocukluğu Thatcher dönemi İngiltere'sinde geçmiş olması sebebiyle kitlesel işsizlik ve endüstriyel gelişmeler gibi sosyo-ekonomik birçok değişime şahit olmuştur(Saç Kavrayan, 2019: 67).

*Parçalanmış bir ailenin çocuğu olan Perry, sinirli bir üvey baba ve "dramalar kraliçesi (drama queen)" bir anne ile zorlu bir çocukluk geçirmiştir. Problemli bir ailede yetişen bir çocuk olarak, "Alan Measles" (Alan Kızamık)(Bkz. Görsel 7) adını verdiği ayısına, idealize edilmiş baba figürü, lider, kahraman, diktatör ve muhtemelen Tanrı gibi birçok anlamlar yüklemiştir(*Bloomberg Quicktake: Originals, 2015, youtube).

Görsel 7. "Alan Miesels (Alan Kızamık)", Grayson Perry'in Oyuncak Ayısı , (https://www.economist.com).

Sanatçı birçok çalışmasının merkezine ayısı Alan Measles'ı oturtmuştur, özellikle "Vote Alan Measles For God"(Tanrı Olarak Alan Measles'a Oy Verin)(2007) *adlı eseri Afganistan kilimi olarak el yapımı tek dokuma eseridir. Perry, eserinde "Tanrı için oy verme" fikrini tahrik edici olmaktan ziyade şiddettin ve "Birleşik Krallık'ta politik özgürlüğün ne derece kanıksandığını ve yerkürenin her yerinde insanların seslerini duyurmak ve adil biçimde temsil edilmek için mücadele ettikleri gerçeğini değerlendirmesinin" tartışılmasını hedeflemiştir(Bkz. Görsel 8)(*Pera Müzesi Sergi Katalogu, 2015: 17, 42).

Görsel 8. *" Vote Alan Measles For God"* " (Tanrı Olarak Alan Measles' e Oy Verin), 2007, El Yapımı Yün Halı (248 x175 cm), (Pera Müzesi Sergi Katalogu, 2015: 43)

Sanatçının Alan Measles'ı merkeze koyduğu diğer eseri ise "Wise Alan (Bilge Alan)" (2007)(Bkz. Görsel 9) adlı sırlı seramik eseridir. Bu seramik heykel sanatçının ayısı Alan Measles' in İslami bir temsilidir(Pera Müzesi Sergi Katalogu, 2015: 40).

Görsel 9. "Wise Alan" (Bilge Alan), 2007, Sırlı Seramik (97 x 56 x 45 cm) , (Pera Müzesi Sergi Katalogu, 2015: 40)

Perry sık sık toplum içinde kadın kılığında görünmektedir ve kadın alter-egosu "Claire"(Bkz. Görsel 10) olarak ödül törenlerine, sergilere, televizyon programlarına katılmaktadır ve Claire olarak görülme eğiliminden dolayı İngiltere' de bazı tartışmalara yol açmıştır. Perry evlidir ve bir kız çocuğu vardır (Moredock, 2022: Encyclopedia Britannica website).

Görsel 10. Claire kıyafetleri içinde Perry Grayson, (https://www.royalacademy.org.uk)

Sanatçı, gerek yurtiçinde gerekse yurtdışında kişisel sergiler açmıştır. British Museum (2011); Meçhul Zanaatkârın Mezarı, Musée d' Art Moderne Grand - Duc Jean, Lüksemburg (2008); 21st Century Museum of Contemporary Art, Kanazawa, Japonya (2007); Andy Warhol Museum, Pittsburg (2006); Barbican Art Gallery, Londra (2002) ve Stedelijk Museum, Amsterdam (2002) kişisel sergilerinin gerçekleştiği mekânlardır.

Perry'in "*Küçük Farklılıkların Kibri*" adlı tapestry dokumalardan oluşan koleksiyonu, 2012 yılında Channel 4 ile yaptığı, "Grayson Perry ile Her Şeyin En Zevklisi (All in the Best Possible Taste with Grayson Perry)" adlı BAFTA ödüllü belgesel serisinden ilham almıştır ve Türkiye'de dâhil olmak üzere dünyanın birçok yerinde sergilenmiştir. Channel 4 kanalı için hazırladığı başka bir yapım ise, "*Grayson Perry: Who Are You?" (Grayson Perry: Sen Kimsin?) adlı* bir program yapmaktadır. 2003 yılında İngiltere'nin en prestijli sanat ödülü olan Turner Prize'ı almaya hak kazanmıştır. 2013 senesinde Kraliçenin Doğumgünü Şerefine Verilen Onurlar Listesi'ne girerek, CBE nişanına layık bulunmuştur(Pera Müzesi Sergi Katalogu, 2015: 91).

3.Grayson Perry'nin "Walthamstow Tapestry" Adlı Eserinin İncelenmesi

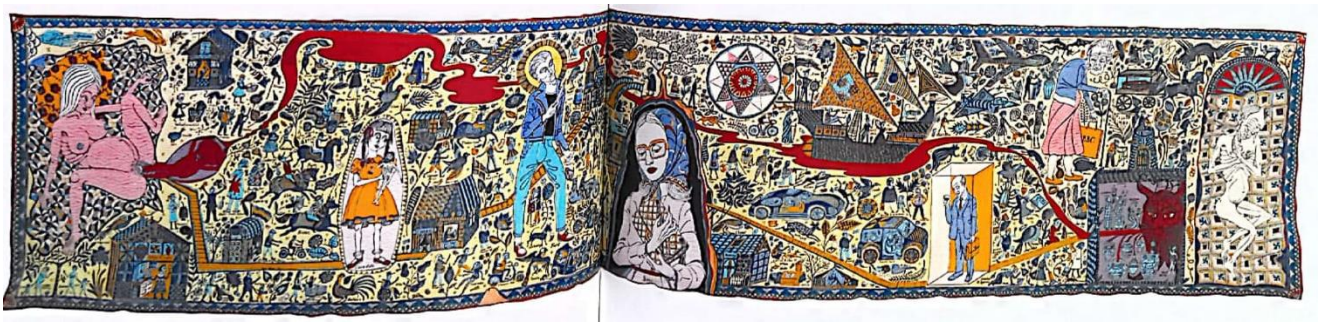

Görsel 11. Walthamstow Tapestry, 2009, Yün ve Pamuklu Halı, (Pera Müzesi Sergi Katalogu, 2015: 46)

Nasıl Hoşunuza Giderse
Bütün dünya bir sahnedir...
Ve bütün erkekler ve kadınlar
Sadece birer oyuncu...
Girerler ve çıkarlar.
Bir kişi birçok rolü birden oynar,
Bu oyun insanın yedi çağıdır...
W.Shakespeare (1546-1616)

Walthamstow Tapestry(2009) (Bkz. Görsel 11) adlı eser Perry Grayson'ın ilk halı çalışmasıdır ve Victoria Miro Gallery, Londra Müzesinde sergilenmektedir. Sanatçı 20. yüzyılın Sumatralı batik dokumalarından esinlenmiştir ve 3m. x 15m. ebatlarındaki anıtsal halı çalışmasında, kendisininde uzun yıllar atölyesinin bulunduğu, Londra'daki Walthamstow semtindeki orta sınıf halkının yaşam döngüsünü işlemiştir. British Council Görsel Sanatlar Küratör'ü Linsey Young sanatcının eserindeki doğumdan ölüme kadar geçen süreyi yedi çağa bölerek anlatmasını William Shakespeare'in İnsanın Yedi Çağını çocukluk, mızmız okul çocuğu, âşık, asker, hâkim, yaşlılık ve güçten düşme olarak tanınlanmasına benzetmiştir (Pera Müzesi Sergi Katalogu, 2015: 17).

Walthamstow, Londra'nın kuzeydoğusunda, genellikle işçi sınıfının yaşamayı tercih ettiği emekçi bölgesidir. Perry, atölyesinin bu bölgede bulunmasından dolayı yaşamının büyük bir kısmını Walthamstow semtinde geçirmiştir ve bu bölgede yaşayan insanların giderek artan biçimde ticari faaliyetlere ilgi duyduklarını gözlemlemiştir. Sanatçı bu eserde, ünlü Rönesans dönemi ressamı Giotto di Bondone'ın (1267-1337) Padova'daki Scrovegni Şapel'nde tasvirlediği yaşam döngüsü freskinden ilham alarak yaşamı içinde git gide daha fazla markalı ürünler almaya mecbur kalan ve bunun için baskı altında bulunan bir kişinin yaşam döngüsünü temsil etmektedir(Pera Müzesi Sergi Katalogu, 2015: 46).

Perry, resimli duvar halısı kompozisyonunda yakın ve uzak planlı bir düzen ve resmin genelinde iki kaçışlı perspektif kullanılmıştır, fakat resmindeki figürlerin farklı boyutlarda kullanılmasından dolayı perspektif etkisini kaybolmakta ve izleyici perspektifi hissedememektedir. Farklı duruş pozisyonları olan doğumdan ölüme kadar geçen yedi çağı temsil eden yedi büyük figür resmin bütüne yayılmıştır. Resmin ortasına 30-35 yaşlarında bir kadın figürü(Bkz. Görsel12) koyarak sanatçı, hayatın ortasına gelindiğine dair esprili bir gönderme yapmıştır. Ayrıca kadın figürünün kafası hafif sağa doğru eğilmiş olarak resmedilerek, hem Hz. Meryem' e bir gönderme yaparken, hemde izleyecinin ilgisini merkeze çekmektedir(Böçkün, 2018: 28-30).

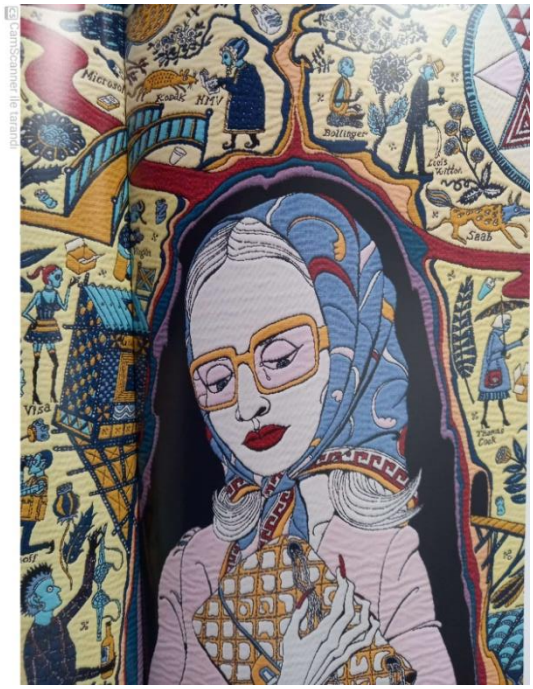

Görsel 12. Elinde Çanta Tutan Kadın Figürü, (Pera Müzesi Sergi Katalogu, 2015: 49).

Resmin de doğum, çocukluk, yetişkinlik, yaşlılık, ölüm konularını anlatan figürler resmin başından sonuna doğru sırayla betimlenmesi, resme bir düzen katmaktadır. (Böçkün, 2018: 30). Kompozisyon sadece büyük figürlerden oluşmamıştır, sanatçı sanki, izleyecisine şeytan ayrıntıda gizlidir dercesine, büyük figürlerin etrafına küçüklü büyüklü birçok obje, figür ve logosuz marka isimleri yerleştirmiştir. Marka isimleri arasında kümelenen küçük imgeler, modern hayatla ilgili konulardan seçilmiştir. Esere ne kadar çok bakılırsa, o kadar çok detay fark edilir; anneler çocuk arabasını iter, çocuklar cep telefonu ile konuşur, askerler tüfeklerini hedef alır, bir intihar bombacısı kendini patlatmaya hazırlar. Daha küçük motifler ise modern kentsel varoluşun döküntüsünün çöpe dönüşü, atılmış deterjan şişeleri, ağaçların dallarına takılan taşıma torbaları, bira kutuları, McDonald's ambalajları ve hatta bir çift iç çamaşır motifleri ile aktarılmıştır.

Duvar halısı çok renkli görünmesine rağmen, yakından incelendiğinde renk paletinin aslında dar olduğu görülür. Renkli görünmesinin sebebi ise, duvar halısı boyunca devam eden noktalı çiçek motifleridir. Sanatçı, bu çiçekleri kullanarak, kendisinden bir asır önce Walthamstow'da yaşamış ve benzer fikirleri paylaştığı Willliam Morris'e sanki selam yollamaktadır.

Perry, çekici, parlak ve eğlenceli hayatları olan İngiliz halkının görüntülerinin arasına, paradoks olarak, evsizlik ve uyuşturucu bağımlılığı gibi konularını tasvir eden karikatür benzeri figürler yerleştirmiştir.

Görsel 13. Elinde Oyuncak Tutan Çocuk, (https://www.pinterest.co)

Kapitalizmin etkileri ile toplumun maddi nesnelere yönelişini ve dinin zamanla önemini yitirişine vurgu yapmak için kompozisyon boyunca Hristiyan ikonografisini kullandığı görülmektedir. Bu tür bir ikonografi, Madonna'yı andıran ve "bir tasarım çantasıyı göğsüne tutkuyla tutan" başörtülü bir kadın figürünü merkez alan görüntüyü içerir. Bu ikonografinin modernizasyonu, çarmıha gerilmiş bir oyuncak bebeği tutan bir çocuk figürü(Bkz. Görsel 13) ve bir hâle olarak resmedilmiştir.

SONUÇ

Dokuma sanatı, insanoğlunun ihtiyaçından doğmuş, yerleşik hayata geçişle birlikte sanata dönüşmüştür. Dokuma, en basit tanımı ile atkı ve çözgü ipliklerin birbirleri altından ve üstünden geçirilmesi tekniğiyle oluşturan düz yüzeyli ürünler olarak tanımlanabilir, zamanla dokumada uygulanan teknikler çoğalmış ve gelişme göstermiştir. En özel tekniklerden biri olan "tapestry" başka bir deyişle "goblen"halılar dokundukları dönemin desen, renk, materyal ve konu bazında farklılıklar göstererek inişli çıkışlı bir ivme ile yoluna devam etmiş, tapestryler kimi dönemlerde önemini yitirse de varlığını her daim sürdürmüştür.

Tapestry sanatı, Avrupa'da 14. yüzyıl'da başlamış ve Flaman dokumacıların Avrupa'nın farklı şehirlerine göç etmesi ile bir çok merkezde dokuma atölyeleri açılmaya başlamıştır. İlk dönemlerde dini olayların tasvir edilmesi için kiliseler tarafından sipariş edililirken daha sonraları gösterişin bir simgesi olarak şatoların, sarayların , duvarları

süslemiştir, günümüzde ise başta müze duvarları olmak üzere birçok resmi binaların yüzeylerini süslemektedir. Müze duvarını süsleyen en güçlü eserlerden biri Çağdaş İngiliz Sanatçı Perry Grayson'a aittir. Sanatçının "Walthamstow Tapestry" adlı eseri Victoria Miro Gallery, Londra Müzesinde sergilenmektedir.

Dokuma sanatı geçmişten bugüne kadar adeta ilmeklerle söze gelmiş, dokuyucusunun sevgisini, mutluluğunu, üzüntüsünü sembollerle, motiflerle aktarmıştır. Perry Grayson' da dokumanın dilini en iyi kullanan çağdaş sanatçılardan biridir. Sanatçı dokumalarında feminizm, küreselleşme, çevre, teknoloji, kimlik ve sınıf problemleri gibi birçok toplumsal konuları işlemiş, boyut sınırlarından koparak adeta özgürleşmiştir.

Perry Grayson'ın "Walthamstow Tapestry" adlı eseri sanatçının kişiliği gibi renkli, cesur ve alaycıdır. Eser ilk bakışta Londra'nın Walthamstow semtinde doğan sıradan bir İngiliz'in yaşam döngüsünü anlatıyor gibi görünsede, figürlerin aralarına motiflerden bağımsız olarak yerleştirdiği logosuz, fakat marka ismini yazarak,dünyaca ünlü bir çoğuda İngiliz, markası isimler ile kapitalist dünya düzeninin insanın doğduğu andan ölüm anına kadar geçen sürede, markalı ürünleri tüketmeye zorladığına vurgu yapar. Kullandığı karikatürist ve küçük imgelerle, İngiliz halkının yaşam tarzındaki tuhaflıklarını ve özelliklerini resmeder. Bir kişinin marka tercihi ile hangi sosyal gruba dâhil olduğunu veya özlem duyduğuna göndermede bulunur. Eserde, Erken Dönem Rönesans dinsel resimlerine de göndermeler yapılmıştır.

Günümüzün dijital dünyası özgürce kendisini ifade etmek isteyen sanatçıya malzeme ve teknik açısından büyük avantajlar sunmaktadır. Belçika'da dijital tezgâhı denetleyen bir bilgisayar programı ile dokunman "Walthamstow Tapestry" el işçiliğine nazaran daha kısa sürede daha az maliyetle, en ince detayı kadar dokunmasına olanak sağlamıştır.

Tapestryler bugün digital dünyanın avantajlarını da kullanarak, Perry Grayson gibi çağdaş sanatçıların yorumları ile bize hikâye anlatmaya devam etmektedir.

KAYNAKÇA

Ana Britannica Genel Kültür Ansiklopedisi (1987). *Duvar halısı* içinde (552. ss.), İstanbul : Ana Yayıncılık. A. Ş.

Arabalı Koşar, S. T. (2007). 10.- 17. Yüzyıllar Arasında Fransa'da Tapestry Sanatı Ve Gelişim Süreci (Yüksek lisans tezi, T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir). Erişim adresi: https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=o4uCdmqfQ_HICDgk-1jakw&no=jy6YkyZp8JeUrGZ-2x3gyg

Arslan, S. (2012). Resmin Dokunması. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 27, 45-57. https://dergipark.org.tr/tr/pub/susbed/issue/61804/924488

Bloomberg Quicktake: Originals.(2015, 17 Eylül). Brilliant Ideas: Artist Grayson Perry [Video]. Erişim adresi: https://www.youtube.com/watch?v=PI2JG67b-fs&t=213s

Böçkün, R. (2018). Grayson Perry'nin Walthamstow Tapestry İşi Üzerine İkonografik Çözümleme (Yüksek lisans tezi, T.C. Batman Üniversitesi, Batman). Erişim adresi: https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp

IV. Henry. Vikipedi içinde. Erişim adresi (23 Nisan 2022): https://tr.wikipedia.org/wiki/IV._Henry,

Kalender, E. (1997). Türk Halı Sanatı Tarihinde Savonnerie ve Aubusson Halılarının Yeri. *Arış Dergisi , 3* , 48-53. https://doi.org/10.34242/akmbaris.2019.101

Moredock, J. (2022, Mart 20). Grayson Perry. Encyclopedia Britannica içinde (26.04.2022): https://www.britannica.com/biography/Grayson-Perry

Pera Müzesi Sergi Katalogu, (2015, Mayıs). *Grayson Perry Küçük Farklılıklar*. İstanbul: Pera Müzesi Yayınları

Saç Kavrayan, Ç. (2019). Çağdaş Sanat ve Kimlik: Grayson Perry Eserleri Üzerinden Bir İnceleme. *İnsan&İnsan, 19*, 63-77. https://doi.org/10.29224/insanveinsan.407617

Sözen, M., Tanyeli, U.(2010). Sanat kavram ve terimleri sözlüğü içinde (17. bs., 117. ss.).İstanbul: Remzi Kitabevi.

Özay, S. (2001). *Dünden bugüne dokuma resim sanatı*. Ankara: T. C. Kültür Bakanlığı.

Zaimoğlu, Ö. (2011). Tapestry (Goblen) Dokumaları . *Arış Dergisi, 5*, 144-151. https://doi.org/10.34242/akmbaris.2019.14

Görsel Kaynakça

"Alan Miesels (Alan Kızamık)", Grayson Perry'in Oyuncak Ayısı Görseli. Erişim adresi (24.12.2020) https://www.economist.com/1843/2020/01/21/grayson-perry-the-teddy-bear-that-is-like-a-god-to-me

Arts And Crafts Sergi Derneği Bilet Detayı Görseli. Erişim adresi (24.12.2020): https://www.arkitektuel.com/bir-mimari-baskaldiri-artscrafts/

Av Sahneli Duvar Halısı Görseli. Erişim adresi (25.04.2022): https://stringfixer.com/tr/Hunting

Dessau'da Bauhaus Ustalarının Grup Fotoğrafı Görseli. Erişim adresi: (28.02.2021) https://www.goethe.de/ins/cy/tr/kul/sup/bih/21356319.html

Elinde Oyuncak Tutan Çocuk Görseli. Erişim adresi (28.02.2021) https://www.pinterest.co.uk/pin/51650726947158764/

Goblein Fabrikası Görseli. Erişim adresi (07. 01. 2021): https://www.unjourdeplusaparis.com/paris-culture/visiter-manufacture-des-gobelins

The Forest(Orman) Tapestry Görseli. Erişim adresi (25.04.2022): https://tapestry-art.com/tapestries/the-forest-tapestry/